KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Christina Rossetti

CİN PAZARI VE SEÇME ŞİİRLER

Çeviren: Fahri Öz

YKY
Yapı Kredi Yayınları

Christina Georgina Rossetti (1830-94), İngiliz Edebiyatı'nın şaşırtıcı isimlerinden biridir. Özellikle 1960 sonrasında gelişen feminist yaklaşımların ışığında yapılan yeni okumalarla, ünlü ağabeyi Dante Gabriel Rossetti'nin (1828-82) önüne geçmiştir.
Başyapıtı olan *Cin Pazarı*, yayımlandığı 1862'den bu yana hem çok sevilen hem karşı çıkılan, özellikle tutucu çevrelerde bir zamanlar müstehcenlikle bile suçlanmış bir şiirdir.
Bu seçki Christina Rossetti'nin şiir serüvenini bütün yönleriyle özlü bir biçimde sunuyor.

KAZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Christina Rossetti

CİN PAZARI
VE
SEÇME ŞİİRLER

Çeviren:
Fahri Öz

YKY
Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 3446
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 82

Cin Pazarı ve Seçme Şiirler / Christina Rossetti
Özgün adı: Goblin Market and Selected Poems
Çeviren: Fahri Öz

Kitap editörü: Güven Turan

Kapak tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mahallesi, 1673 Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul

Çeviriye temel alınan baskı: The Complete Poems of Christina Rossetti.
1. baskı: İstanbul, Ekim 2011
ISBN 978-975-08-2102-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2011
Sertifika No: 12334
Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

Silik Kız Kardeş: Christina Rossetti • 7

Goblin Market and Other Poems (1862) • 17
CİN PAZARI • 19
ÖLÜMDEN SONRA • 38
DOĞUM GÜNÜ • 39
ŞARKI • 40
YOKUŞ YUKARI • 41
KIŞ: SIRRIM BENİM • 42

The Prince's Progress and Other Poems (1866) • 45
PRENSİN YOLCULUĞU • 47
NELER VERMEZDİM • 65
L.E.L • 66

Sing-Song: A Nursery Rhyme Book (1872) • 69

A Pageant and Other Poems (1881) • 73
MONNA İNNOMİNATA: SONELER SONESİ • 75
Hatırlayabilsem keşke, o ilk günü, • 76
Ne zaman rüyama girsen uyanıveriyorum: Ah, diyorum • 77
İlk seven bendim: Ama sonradan senin aşkın • 78

Amerika'da basılan Poems (1882, 1888) adlı kitaba sonradan eklenenler • 79
"ERKEĞİN CAN YOLDAŞI" • 81

Verses (1893) • 83
"İYI ÇOBAN" • 85
"Mutlu ol Benimle" • 86

Yayınlanmamış Şiirler • 87
Kırılgandır Verilen Sözler • 89

Silik Kız Kardeş: Christina Rossetti

Dört çocuklu bir ailenin en küçük çocuğu olan Christina Georgina Rossetti (1830-1894) Londra'da doğdu. Babası şair ve çevirmen Gabriel Rossetti, siyasi nedenlerden ötürü İtalya'dan kaçarak 1824 yılında İngiltere'ye yerleşti. King's College'de hocalık yapmaya başladı ve 1826'da Lord Byron'ın doktoru ve arkadaşı John William Polidori'nin kız kardeşi Frances Polidori'yle evlendi. Tam adı Frances Lavinia olan Frances Polidori yarı İngiliz, yarı İtalyan'dı. Gençliğinde Fransızca, İtalyanca ve din dersleri veren bir mürebbiye olarak çalışmıştı. Kendini ailesine adamış, dindar ve beğeni sahibi bir kadındı. Evleri İtalya'dan İngiltere'ye sığınan aristokratların, sanatçı ve yazarların buluşma yeri gibiydi. Bu sayede Christina ve kardeşleri (ressam ve şair Dante Gabriel, William Michael ve Maria Francesca) sanatsal yeteneklerini besleyen bir ortam buldular. Brontë kardeşler gibi onlar da küçük yaşlardan başlayarak yazmaya başladılar. Kardeşlerden en büyüğü olan Maria *A Shadow of Dante* adını verdiği bir inceleme kaleme aldı. Diğer üç kardeş ise İngilizce ve İtalyanca şiirler yazıyordu.

Christina Rossetti *Binbir Gece Masalları*'nı, İngiliz Romantik şairlerini ve İtalyan edebiyatı klasiklerini okuyarak büyüdü ve daha çocuk yaşta şiirler yazmaya başladı. On bir yaşındayken annesine, bütün kızların yaptığı gibi işlediği bir oyayı vermek yerine, bir şiir hediye etti:

Dogum Gününde Anneme

Bugün doğum günün
Güzel çiçekler getirdim sana;
Anne kabul et lütfen
Sana getirdiğim hediyeyi.

Hep mutlu olasın
Kol kanat geresin bize
Mutluluk verirken
Mutlu olasın sen de.

Bu aynı zamanda Christina'nın ilk şiiridir. Annesi bu hediyeden çok duygulanmıştır; öyle ki, şiiri anı defterine kopyalar ve şu notu düşer: "Bu dizeleri gerçekten, bizzat küçük kızım yazmıştır; uyak konusundaki bütün yardım tekliflerini kesin bir dille reddetti, çünkü yardım alırsa yazdıklarının kendisine ait olmayacağını düşünüyordu."

1847 yılında, Christina'nın ilk şiirleri on yedi yaşındayken yine kendisi tarafından yapılan suluboya desenler eşliğinde dedesinin basımevinden çıktı. Bu kadar küçük yaşta kitabını bastırması çok da sıra dışı bir olay sayılmazdı. Çünkü 19. yüzyılda kadın şairlerin ilk şiirlerinin çok genç yaştayken ailesinden ya da yakınlarından birinin yardımıyla basılması epey yaygındı. Örneğin Elizabeth Barrett'ın daha çocuk yaşta yazdığı şiirler babası tarafından kitaplaştırılmıştı. Brontë kardeşler kendi uydurdukları kişi ve olayları konu alan şiirler yazıyorlardı. Yine, Felicia Hemans ilk şiirleri basıldığında daha 13 yaşındaydı.

Genç şair Christina'nın aile mutluluğu fazla uzun sürmedi. 1853 yılında babasının gözleri ve sağlığı bozulunca ailenin ekonomik durumu tehlikeye girdi. Kendini iyiden dine adayan Maria mürebbiyeliğe başlamıştı. Birçok ortasınıf kadını gibi düzenli para getiren bir işi olmayan Christina ise annesiyle Somerset'te bir okul açarak ailesine destek olmaya çalıştı ancak bu öğretmenlik deneyimi fazla uzun sürmedi. Londra'ya döndükleri 1854 yılında ise babası öldü.

William Hunt'la aynı stüdyoda çalışan Dante Gabriel, kardeşi William ve birkaç arkadaşı ile birlikte Pre-Raphaelite Brotherhood'u (PRB) kurdu. Bu hareket resimde yapay ve gerçekdışı tasvirler yerine doğanın gerçekliğine dönüşü ve dönemin sanatına büyük Orta Çağ ressam ve şairlerinin yalınlığını getirmeyi amaçlıyordu. Christina erkek kardeşlerinin arkadaşları olan James Whistler, A. C. Swinburne ve Charles Dodgson (nam-ı diğer *Alice Harikalar Diyarında*'nın yazarı Lewis Carroll) gibi dönemin ünlü şair, yazar ve sanatçılarıyla tanışma fırsatını yakaladı.

Christina PRB'nin resmi üyesi sayılmasa da ilk sayısından (1849) başlayarak grubun kısa ömürlü dergisi *The Germ*'de Ellen Alleyne takma adıyla şiirler yazmaya başladı. Dante Gabriel şiirlerinin basılması konusunda onu ikna edince 1862'de *Goblin Market* MacMillan tarafından piyasaya sürüldü. Ovgüyle karşılanan kitaptaki desenleri Dante Gabriel çizmişti. 1866'da ise *The Prince's Progress* yayımlandı.

Genç kızlığında kardeşi Dante Gabriel'in yanı sıra PRB çevresinden Holman Hunt, Madox Brown ve John Everett Millais gibi ressamlar için modellik yaptı. 1848'de yine PRB çevresinden bir ressam olan James Collinson'a âşık oldu. Fazla para kazanamayan Collinson, Christina'ya evlenme teklifinde bulundu; ancak Collinson Katolik olmaya karar verince evlenme teklifini kabul etmedi. (Annesi gibi Christina da Anglikan Kilisesi'ne bağlıydı.) Daha sonra Charles Cayley adında bir klasik edebiyat uzmanına âşık oldu; çift, her konuda iyi anlaşıyordu, ancak Cayley'nin dini inanç konusunda şüpheleri olması yüzünden Christina onu da geri çevirdi. Arkadaşlıkları ömür boyu sürdü. Cayley 25 yıl sonra ölünce bütün elyazmalarını ve değerli eşyasını Christina'ya bıraktı.

1861 yılında annesi ve kardeşi William ile birlikte altı haftalığına Normandiya ve Paris'e gitti. Bu onun yurtdışına yaptığı ilk geziydi; Paris onu büyülemişti. 1865 yılında ise Kuzey İtalya'ya gitti. Nedense İtalya onu hiç de etkilememişti. Çağdaşı tamamen İngiliz olan Elizabeth Barret Browning'in İtalya'yı memleketi olarak kabul etmesine karşın, özbeöz İtalyan sayılabilecek olan Rossetti'nin babasının memleketi İtalya'ya ilgisiz kalması dikkate değer bir noktadır.

1872'de çocuklar için yazdığı *Sing-Song* adlı şiirler, 1874'te kısmen *Alice Harikalar Diyarında*'yı andıran ve yer yer grotesk öğeler barındıran *Speaking Likenesses* adlı masalları basıldı. Artık ünlü sayılırdı, ne var ki aşırı utangaç mizacı yüzünden şöhretinin keyfini pek süremedi. Max Beerbohm'un 1922 yılında yayımlanan karikatüründe betimlediği gibi Christina Rossetti içe kapanık, narin biriydi. Bu karikatürde başında bir kahverengi şapka, elinde kahverengi bir şemsiye bulunan, yine kahverengi bir elbise giymiş, silik bir kadın olarak tasvir edilir. Dante Gabriel söz konusu karikatürde ünlü bir manifaturacıdan değişik kumaşlar getirtmiştir ve kız kardeşinin modaya uygun bir şeyler diktirmesi konusunda ısrar etmektedir; şöyle der "İyi de, Christina, kilise teşrifatçısı kılığında dolaşmakta ısrar ederken, öten kuşlardan, bahar şıvgınlarından, şundan bundan bahseden bir kalbinin olmasının ne anlamı var?"

Rossetti hayatının son yıllarını hastalık ve yalnızlık içinde geçirdi. Sağlık sorunları hiç yakasını bırakmadı. 1880'lerde yakalandığı tiroid hastalığı sonucu yatalak oldu ve mürebbiye olarak çalışma hayalleri iyiden suya düştü. Bu dönemden başlayarak tamamen dini konularla ilgili şiir ve düzyazı metinler kaleme aldı. 1891'de kansere yakalandı. 29 Aralık 1894 tarihinde öldü. Alfred Tennyson'ın ardından kraliyet şairi olmasına neredeyse kesin gözüyle bakılıyordu. 1896'da bu unvana bir başka erkek şair (Alfred Austin) layık görüldü.

Katherine J. Mayberry'e göre Christina Rossetti'nin yaşamı sıra dışı olanla alışılmışın nadir bir karışımıdır. Bazı yönlerden Victoria Çağı kadın tiplemesine uyduğu aşikârdır: Utangaç, kendini geri planda tutan, dünya nimetlerine değer vermeyen, kendisini ailesine, hayır işlerine ve Tanrı'ya adamış bir kadın. Ancak Victoria dönemi kadınlarına biçilen tek uygun "meslek" olan evliliğe sığınmadan, daha çok bir erkek uğraşı olan şairlik gibi güvencesiz, ancak kendine özgü hazları olan bir mesleği seçmesi, onun 19. yüzyıl İngiliz toplumunun kadınlara biçtiği rollere uymadığını tanıtlar.

Christina Rossetti'yi tanımlayacak bir sıfat bulmak gerçekten de zordur. Bu zorluk eserlerinde de hissettirir kendisini. Bir yandan kadınların özgürleşmesinin önemini ele alan şiirler ve cinsel anıştırmalarla yüklü, neredeyse Lewis Carroll'ı kıskandıracak gü-

zellikte çocuk masalları yazarken, bir yandan da eserlerinin çoğunu teşkil eden dinsel şiirler ve ilahiler yazmıştır. Bir yanıyla yaman Romantik, diğer yanıyla Anglikan Kilisesi'ne bağlığını vurgulayan bir sofu. Bir yanıyla feminist, diğer yanıyla içe kapanık, tutucu bir ahlak savunucusu.

İki uç arasında gidip gelen bir sarkaç.

Ancak bu sarkaç zamanla, özellikle de yaşamının sonlarına doğru dinsel kurallara bağlı bir yaşam tarzından yana ağır basmıştır. Christina, annesi ve sonradan rahibeliği seçen kız kardeşi Mary ile birlikte 1840'larda Anglikan Kilisesi'ne bağlı, Oxford Hareketi olarak da bilinen ve John Henry Newman tarafından kurulan "Tractarian" hareketine katıldı. İnancı gereği satranç oynamayı bıraktı, çünkü kazanmanın hoşuna gittiğini fark etmişti; zevkle okuduğu Swinburne'ün "Atalanta in Calydon" adlı şiirinde dinle uyuşmayacak bölümlerinin üstünü artık kâğıt parçalarıyla kapatıyordu; resimde çıplaklığa karşıydı, hele ressam bir kadınsa; pagan bir mitolojiyi yücelttiği için Wagner'in *Parsifal* operasını izlemeyi bile reddediyordu. 1860'larda Anglikan Kilisesi'ne bağlı bir dernekte kötü yola düşmüş kadınlara yardım amacıyla gönüllü olarak çalıştı. Buradan hareketle kimi eleştirmenler *Cin Pazarı*'nın hedef okur kitlesinin bu düşmüş kadınlar olabileceğini ileri sürer.

Encyclopedia Britannica'nın 1950 baskısında Rossetti ile ilgili maddenin son cümlesi onun şair kimliğinin nasıl görüldüğünü çok iyi özetlemektedir: "Onun hakkında bilmemiz gereken şey, büyük bir azize olmasının haricinde, büyük bir şair olmasıdır." Gerçekten de Christina Rossetti doğal güzellikleri, düzensiz ritim ve uyaklarla, yer yer şarkı ya da ilahi biçiminde başarıyla ele alan, lirik ve anlatı kipini ustaca kullanan bir şair olarak algılanagelmiştir. Isobel Armstrong, bu ve benzeri algılama biçimlerinin temelinde erkek egemen bakış açısının yattığını ileri sürer: Erkek eleştirmenler Rossetti'nin şiirini överken kadınların yazdığı şiirlerin nasıl olması gerektiğine ilişkin aslında hepsi kadınlar üzerinde baskı kurmaya hizmet eden bazı özelliklerden yola çıkmaktadırlar: Basitlik, tevazu, zarafet, ahenk, nezaket, ketumluk, sevecenlik, hanımhanımlık.

Oysa Rossetti'nin şiirleri özellikle kadın ve cinsellik açısından geleneksel ve naif olmaktan çok sorgulayıcı, aykırı ve yıkıcı sesler

barındıran yapıtlarıdır. Bu farklı anlam katmanlarını aralama işine ise uzun süre kimseler girişmemiştir. Şairin üzerine yapışıp kalan azize kimliğinden sıyrılması ancak 1970'li yıllarla birlikte feminist edebiyat ve kadın şiiri geleneğine ilişkin araştırmaların yükselişe geçmesiyle mümkün olmuştur.

Christina Rossetti günümüzde en önemli 19. yüzyıl İngiliz kadın şairlerinden biri sayılmaktadır. O dönemde örnek alabileceği yaygın bir kadın şiir geleneği olmadığı için çağdaşları Elizabeth Barrett Browning ve Emily Brontë'nin yapıtları ile birlikte Christina Rossetti'nin şiirleri Ingiliz edebiyat kanonunda kadın şiir geleneği için önemli bir yer teşkil eder.

Şiir sanatında kadınların erkek şairlerin arasından sivrilip şiir panteonunda kendilerine yer açmaları o kadar kolay olmamıştır (Kadınların şiir yazmasına gerek yoktur—Onlar zaten şiirdirler!). Örnek alabilecekleri kayda değer öncül kadın şairler neredeyse yoktur. Birçok çağdaşı gibi onun da rol modelleri erkek şairlerdir. Ancak gene de şiirde bir kadın geleneğine özlem duyduğu ortadadır. Örneğin "Sappho" adlı bir şiir yazmışır. Rossetti'nin "Onuncu Esin Perisi" olarak adlandırılan Sappho'yu okumadığı halde (o dönemde Sappho'nun şiirleri ister Yunanca isterse İngilizce olsun kolay erişilir değildi) onun adını verdiği, unutulma ve ölme arzusunu dile getiren bir şiir yazması manidardır. Çevirisi bu kitapta yer alan ve kadın şair Letitia Elizabeth Landon'ın (1802-1838) inisiyalleri olan "L.E.L." adlı şiir Rossetti'nin şair kız kardeş arayışının bir dışavurumu olarak görülebilir. Daha küçük yaşlarında yapıtlarını okuduğu Landon'ın yanı sıra Felicia Hemans'ın (1793-1835) da onu etkileyen kadın şairler arasında bulunduğu iddia edilmektedir.

Rossetti'nin etkilendiği şairler arasında klasik İtalyan şairleri büyük yer tutmaktadır. Onun ilk biyografisini yazan dostu Mackenzie Bell, Christina'nın olgunluk yıllarında İtalyan şair Petrarca ve Dante'ye yoğun bir ilgi duyduğunu ve onlardan etkilendiğini belirtir (1889: 355). Dolayısıyla onu besleyen kökler yabancı ya da *canon*'un dışladığı kadın şairlerdir.

Rossetti'nin bu derlemede yer alan "Cin Pazarı" adlı şiiri bugüne kadar "bir masal, cinsel arzuyu ele alan bir Hıristiyan ale-

gorisi, dişil bir geçiş ayini şiiri, bir lezbiyen manifesto, çocukların erotik hayatı hakkında bir şiir, Victoria Dönemi İngiltere'sinde sosyal acımasızlık biçimleri üzerine eğretilemeli bir ifade..." (Rod 1988, 170.) gibi çok farklı ve birbiriyle hiç de kolayca örtüşmeyen biçimlerde yorumlanmıştır. Koosistra *Playboy* dergisinde "Cin Pazarı"ndan mülhem yayımlanan illüstrasyonlardan hareketle bu şiirin hem kadınlar arası ilişki hem de cinsel alışveriş hakkında olduğunu ileri sürer (1999, 162). Cinselliğin bir tabu haline büründüğü Victoria Dönemi'nde dinsel inancı güçlü bir şair olan Rossetti'nin kısmen masal atmosferiyle müphemleşse de cinselliği konu alan bir şiir yazması onun içdünyasındaki çalkantıların bir dışavurumu olarak okunabilir belki de. Ya da kadınların evlendiklerinde erkek-egemen pazarda malvarlıkları üzerindeki haklarını yitirdikleri düşünülürse, "Cin Pazarı" feminist bir antikapitalist metin olarak da yorumlanabilir.

"Prens'in Yolculuğu" ise romans ve saraylı aşk şiirlerindeki kadın imgesini, eleştirir, cinsel rolleri altüst eder, kadınlara biçilen rolleri eleştirir. Bu şiirdeki kadın imgesi edilgin bir arzu nesnesi olmaya devam eder; gelin/prenses figürü "Cin Pazarı"ndaki Laura ve Lizzie kız kardeşler kadar cesaretli değildir, tam tersine, kapalı bir mekânda, sevdiği erkek tarafından elde edilmeyi bekler. Yatağının başucunda yer alan yığınla çiçek, gelinin cinsel arzularını dile getirircesine çenek yapraklarını açıp kapatırlar. Daha aktif olması gereken erkek figür ise yer yer iğdiş edilmiş, erkeksi güçlerinden mahrum bırakılmış biri olarak betimlenir. Ancak bazı eleştirmenler şiirin dinsel bir alegori ya da mesel olabileceğini ileri sürer: Elde edilmeyi bekleyen gelin aslında kiliseyi, prens ise onunla birleşmeye, bütünleşmeye çalışan İsa'yı ya da sıradan Hıristiyan'ı sembolize etmektedir.

Rossetti'nin yapıtının büyük bir bölümünü dinsel şiirler oluşturmaktadır. Ancak bu tür şiirlere iki nedenden fazla yer vermemeyi uygun gördüm. Birincisi dinsel şiirlerin yazınsal değeri büyük ölçüde kuşkuludur, çünkü yakarı işlevini yüklenmiş kılgısal metinlerdir. İkincisi Rossetti'nin bu şiirlerde uzun anlatı şiirlerindekine benzer yıkıcı bir estetiği hedeflememiş olmasıdır. Gerçekten de şair bu şiirlerde geleneksel kadın imgesini ve cinsiyet kavramları-

nı altüst eden bir tavır sergilemez, geleneksel içeriğe bağlı kalmayı tercih eder. Bu nedenle, şairin bu türdeki şiirlerinden az sayıda örneğe yer verdim.

Şairin şiirinin bütünü hakkında bir fikir versin diye bu derlemede bazı çocuk şiirlerinin/tekerlemelerinin çevirilerine de yer verdim.

Ağlama Duvarı: Çeviri Hakkında

Ne denli yalın, kolay gözükse de her çeviri metni soru işaretleri bırakır çevirmenin kafasında. Özgün metne bağlı kalmayı başarabilmiş midir? Kabul edilebilir, "güzel" bir çeviri metin çıkarabilmiş midir ortaya? Ya kotarılan çeviri metin özgün metni gölgede bırakıp olur a ondan daha "yetkin" bir havaya büründüyse? Bu soruların yanıtlarından bağımsız olarak şöyle denebilir: Her çeviride biraz cürüm tadı, ihlâl havası vardır. Ancak, çevirinin yapılamayacağı anlamına gelmez bu; tersine, çeviri edimini daha davetkâr kılan bir unsur olarak çıkar karşımıza.

Bu şiirleri çevirirken her çevirmen gibi benim de karşıma kaynak metni yer yer evcilleştirme tehlikesi çıktı. Yani, kaynak metnin özgül sesini, sözcüklerini sanki yabancı bir kültürün, dilin bağrından çıkmamış da, burada, bu dilin ve kültürün içinde doğmuş gibi aktarma tehlikesi. Özellikle "Cin Pazarı"nda ve "Prens'in Yolculuğu"nda inceden inceye işitilebilir bu: Şiirleri bir yandan kaynak metne bağlı kalarak, bir yandan ise daha akıcı şekilde aktarma arzusu. Elden geldiğince bir denge tutturmaya çalıştım; yeri geldiğinde, varsın hedef metin hem Türkçe bir metin hem de bir çeviri metni gibi görülsün diye düşündüm.

Takdir siz okurların.

Kaynaklar:

Armstrong, Isobel. — "Christina Rossetti — Diary of a Feminist Reading" Tess Cosslett (ed): *Victorian Women Poets*. London: Longman, 1996. 158-75.

Bell, Mackenzie — *Christina Rossetti: A Biographical and Critcal Study*. (Boston, Robers Brothers: 1898) New York, AMS Press: 1973.

Carpenter, Humprey and Prichard, Mari — *The Oxford Companion to Children's Literature*. Oxford UP, 1995.

Encyplopedia Britannica. 1950 Edition.

Kooistra, Lorraine Janzen —"Visualizing the Fantastic Subject: 'Goblin Market' and 'the Gaze'" *The Culture of Christina Rossetti: Female Poetics and Victorian Contexts*. Ed. Mary Arseneau, Anthony H. Harrison, and Lorraine Janzen Kooistra. Ohio, Ohio State UP, 1999. 137-69.

Mayberry, Katherine J. — *Christina Rossetti and the Poetry of Discovery*. Baton Rouge: Louisiana State UP, 1989.

Marsh, Ian — *Christina Rossetti: A Literary Biography*. London: Jonathan Cape, 1994.

Rossetti, Christina — *The Complete Poems of Christina Rossetti*. A Variorum Edition. Ed. R.W. Crump. 3 Vols. Baton Rouge: Louisiana State UP, 1990.

Rossetti, William Michael (ed.) — *The Family Letters of Christina Georgina Rossetti*. New York: Haskell House Publishers, 1968.

Victorian Web — http://www.victorianweb.org/authors/crossetti/rossettibio.html. 14 Ağustos 2006.

Mayberry, Katherine J. — *Christina Rossetti and the Poetry of Discovery*. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1989.

Rod, Edmond — *Affairs of the Hearth: Victorian Poetry and Domestic Narrative*. London: Routledge, 1988.

Goblin Market and Other Poems (1862)

CİN PAZARI

Sabah akşam, her gün
Duyardı kızlar bağırışlarını cinlerin:
"Haydi, gelin alın meyvelerimizden,
Gelin alın, gelin alın:
Elmalarımız var, ayvalarımız var,
Limonlar, portakallar,
Dolgun, pürüzsüz kirazlar,
Kavunlar, ahududular,
Al yanaklı şeftaliler,
Kara başlı dutlar,
Dağda yetişen kızılcıklar,
Alıçlar, böğürtlenler,
Ayı dutları, ananaslar,
Kayısılar, çilekler;—
Olgunlaşmış hepsi nasıl da
Canım yaz sıcağında,—
Geçen sabahlar,
Uçup giden güzel akşamlar;
Haydi gelin, haydi alın:
Daha yeni koparıldı üzümler dalından
Narlar desen, olgun ve kocaman,
Hurmalar, mayhoş yaban mürdüm erikleri
Nadide armutlar, frenk erikleri,
Mürdüm erikleri, yaban mersinleri,
Gelin, almasanız da tadına bakın:
Kuşüzümleri, bektaşiüzümleri,
Ateş gibi parlak diken üzümleri,
İncirler ki tam ağzınıza layık,
Güneyden gelme ağaçkavunları
Yeme de yanında yat, tatlı hepsi baldan;
Gelin alın, gelin alın."

Her akşam
Dere kenarındaki sazlıklardan
Laura kulak kesildi dinlemek için,
Lizzie gizledi utancını peçesiyle:
Serinleyen havada
Sokularak birbirlerine
Kenetlenmiş elleri, aman ha, diyen dudaklarıyla,
Buz kesmiş yanakları ve parmak uçlarıyla.
"Yat iyice," dedi Laura,
Kaldırarak altın saçlı başını havaya:
"Aman bakmayalım cin adamlara,
Olmaz olsun meyveleri de:
Kim bilir hangi tuhaf toprakta büyütmüşlerdir

Aç, susuz köklerini?"
"Gelin alın," diye bağrıştı cinler
Paldır küldür yürürlerken koyakta.
"Aman," diye bağırdı Lizzie, "Laura, Laura,
Sakın bakmayasın cin tayfasına"
Lizzie yumdu gözlerini
Kapattı sımsıkı görmesinler diye,
Laura kaldırdı parlak saçlı başını
Ve fısıldadı huzursuz bir dere gibi:
"Lizzie, bak, bak, Lizzie,
Koyaktan aşağı yürüyor küçük adamlar
Birinin elinde bir sepet var
Bir diğerinde tepsi
Kim bilir kaç okkalık
Altın bir tabak taşıyor bir diğeri.
Kim bilir ne kadar güzeldir
Bu leziz üzümlerin yetiştiği asmalar;
Ve ne tatlı esmektedir rüzgâr
O meyve ağaçlarının arasından."

"Hayır," dedi Lizzie, "hayır, hayır, hayır;
Aklımızı çelmemeli onların ikramları
Kötü hediyeleri yakar canımızı."
Gamzeli parmaklarıyla tıkadı kulaklarını,
Kapadı gözlerini ve kaçtı oradan.
Meraklı Laura orada kalıp
Süzdü bütün satıcıları.
Birinin kedi gibi bir suratı vardı,
Kuyruğunu sallıyordu bir diğeri,
Biri pıtır pıtır dolanıyordu bir sıçan çevikliğiyle,
Biri sümüklüböcek gibi sürünüyordu,
Biri sinsice dolaşıyordu vombat gibi, kıllı yumaklı
Bir diğeri bir porsuk gibi yuvarlanıp duruyordu.
Hep bir ağızdan kuğurdayan güvercinler misali
Bir ses geldi kulağına:
Cana yakındı, sevgi doluydu sesleri
O güzelim havada.

Uzattı Laura ışıltılı boynunu
Ürkmüş bir kuğu gibi,
Deredeki bir zambak gibi,
Ay ışığındaki bir kavak ağacı gibi,
Son ipi kesilince
Denize hücum eden bir gemi gibi.

Gerisingeri tırmandı yosunlu koyaktan
Sürü halinde cin adamlar,
Biteviye sesleriyle o kulak tırmalayan
"Haydi gelin alın, gelin alın."
Vardıklarında Laura'nın yanına
Hiç kımıldamadan durdular yosunların üstünde
Birbirlerine göz süzerek,
Tuhaf kardeş tuhaf kardeşe;
Birbirini göstererek,
Sinsi kardeş sinsi kardeşe.
Biri sepetini koydu yere,
Biri tepsisini kaldırdı;
Biri başladı bir taç örmeye
Asma bıyığı, yaprak ve kahverengi fındık şıvgınlarından
(Böylesi satılmaz hiçbir kasabada);
Biri sunmak için ona, havalandırdı paha biçilmez yükünü
Yemek ve meyvelerden mürekkep:
"Haydi gelin al, gelin alın," deyip duruyorlardı hâlâ.
Laura baktı bakmasına ama kımıldamadı yerinden,
Çok isterdi elbette ama yoktu ki parası
Fırça kuyruklu tacir, bakıversin istedi tadına
Baldan tatlı bir dille,
Kedi suratlı olan mırladı,
Fare suratlısı, hoşgeldin der gibi sözler etti,
Hatta salyangoz gibi yavaş giden bile birşeyler söyledi;
Papağan sesli ve şen şakrak olan ise
"Sevimli Cin!" deyiverdi, "Sevimli Papağan" demek yerine;—
Bir başkası cik cikledi bir kuş gibi.

Ağzı sulanan Laura aceleyle girdi söze:
"Ey cinler, param yok benim,
Alsam hırsızlık olur yaptığım:
Ne bakır bir metelik var kesemde,
Ne de gümüş para,
Bütün altınım katırtırnağıdır
Sallanan rüzgârlı havalarda
Üstünde kızıl süpürgeotlarının."
"Ama yığınla altın var başında,"
Diye yanıtladılar hep bir ağızdan:
"Ver bir tutam da satın al bizden."
Kesti canım saçından bir parça,
Bir yaş döküldü gözünden ki pahalıydı inciden,
Sonra emdi onların nadide, yuvarlak, kırmızı meyvelerinden:
Kayadan sızan baldan bile tatlı
Sarhoş eden şaraptan daha keskin,
Sudan daha arıydı akan özsu;

Daha önce tatmamıştı böylesini,
Nasıl doyardı tadına?
Emdikçe emdi, emdikçe emdi
O bilinmeyen bahçenin meyvelerini;
Dudakları morarıncaya kadar emdi;
Sonra fırlattı içi boşalan kabukları
Ama koydu cebine bir meyvenin çekirdeğini,
Ve bilemedi gece miydi vakit, yoksa gündüz mü
Tuttuğunda tek başına evin yolunu.

Kapıda karşıladı Lizzie onu
Nasihat verirken sakınmadı sözünü:
"Tatlım, bu kadar geç vakte kalınır mı?
Bakirelere göre değildir alacakaranlık;
Gezinmeyesin, sakın ha
Cinlerin uğrağı koyakta.
Ne çabuk unuttun Jeanie'nin
Karşılaştığını ay ışığında onlarla,
Hani almıştı nadide hediyelerinden bolca,
Yemişti meyvelerinden, takmıştı saçına
Kameriyelerden yolduğu çiçeklerini
Hani o yaz günlerinin durmadan olgunlaştırdığı?
Ama gün ortasında, hayatının baharında
Gonca gül idi, sararıp soldu,
Gece gündüz onları aradı,
Bulamayınca, bitti tükendi;
Derken ölüp gitti ilk kar düşünce,
Bitmemiştir bir tek ot bile
Yattığı mezarın üstünde:
Bir sene önce papatya dikmiştim oraya
Bir tanesi dahi olsun açsa ya!
İşte bu yüzden dolaşmamalısın oralarda."
"Hayır, sus," dedi Laura:
"Hayır, sus, kardeşim:
Yedim tıka basa, doyasıya
Ama ağzım sulanıyor hâlâ;

Yarın gece daha fazla
Satın alacağım," dedi ve öptü onu:
"Üzülmeyi bırak artık;
Erikler getireceğim yarın sana
Dalından yeni koparılmış,
Tadına doyulmaz kirazlar;
Ne incirler dişledim
Aklın durur bir bilsen,
Ne buz gibi kavun dilimleri
Kollarımla tutamayacağım kadar büyük
Altın tabaklara dizili,
Kadife gibi yumuşak şeftaliler,
Bal gibi saydam çekirdeksiz üzümler:
Nasıl da hoş kokuludur yetiştikleri çayır,
Saftır eminim beslendikleri sular
Kıyısında nilüferler,
Şeker gibi tatlı özleri."

Sarı saçlı iki baş yan yana,
Bir yuvada iki güvercin gibi
Sarınmış birbirlerinin kanatlarına,
Yattılar perdeli yataklarında;
Bir daldaki iki gonca gibi,
Yeni düşen iki kar tanesi gibi,
İki fildişi asa gibi
Altın topuzlu, görkemli krallara layık.
Ay ve yıldızlar uzanıp baktı onlara,
Rüzgâr ninni söyledi kulaklarına,
Uyuşuk baykuşlar kala kaldılar
Kanat bile çırpmadı yarasalar
Yuvalarının etrafında.
Yanak yanağa, koyun koyuna,
Sarılıp yattılar bir yatakta.

Sabah erken
Ötünce ilk horoz aniden,
Arılar gibi tatlı ve hamarat,
Laura uyandı, kardeşi Lizzie'yle
Bal getirdiler, inekleri sağdılar,
Evi havalandırdılar, topladılar ortalığı,
Unların en beyazından hamur yoğurdular,
Pastalar hazırladılar ağızlara layık,
Krema çırptılar, tereyağı yaptılar,
Tavukları yemlediler, oturup nakış işlediler;
Konuştular, alçakgönüllü kızlar gibi:
Lizzie açık bir yürekle,
Laura dalgın bir rüyadaymışçasına,
Biri memnun halinden, diğeri huzursuz;
Biri gün ışığının mutluluğunda şakıyordu
Diğeri akşam karanlığının çökmesini bekliyordu.

Sonunda geldi çattı akşam:
Gittiler sazlı dereye, ellerinde birer testi;
Huzurlu görünüyordu Lizzie,
Laura ise parlayan bir alev gibiydi.
Derinlerinden çektiler çağıldayan suyun.
Lizzie süsenlerden kopardı, mor ve sarı,
Sonra koyulunca evin yoluna, dedi: "Günbatımı
Parlıyor uzaktaki yüksek kayalıklarda;
Haydi, Laura, bizden başka kız yok ortalıkta,
Sincaplar oynaşmıyor etrafta,
Hayvanlar ve kuşlar çoktan uyudular, baksana."
Ne var ki Laura devam etti sazlıklarda oyalanmaya
Ve dedi, ne kadar dikmiş şu dere kenarı da.

Ve dedi, erken vakit daha,
Çiy düşmedi yere, üşütmüyor rüzgâr fazla:
Kulak kesildi iyiden, ama duyamadı
O bildik "gelin alın, gelin alın"

Diyerek akıl çelen
Ezgisini şeker gibi tatlı sözlerin:
Ne kadar bakınsa da boş,
Neredeydi o cinler hani ortalıkta fink atan?
Bir tanesini bile göremedi koşuşturan, fırlayıp zıplayan,
Taklalar atıp aksayan tayfadan;
Koyakta sürü halinde gezinen
Sürüleri görmek mi heyhat,
Ne güruh halinde ne de yalnız
Hiçbirini göremedi
O meyve satan kıpır kıpır tüccarları.
Derken yalvardı Lizzie, "Ah, Laura, haydi
Başladı seslenmeye yemiş satıcılar korkuyorum bakmaya
Derede oyalanmanın sırası değil şimdi:
Eve gel benimle.
Yıldızlar belirdi, ay gösteriyor kavisini,
Kıvılcım saçıyor ateşböcekleri,
Karanlık çökmeden eve gidelim:
Mevsim yaz gibi de olsa
Bulutlanıp bozabilir hava,
Yağmur söndürür ışığımızı da ıslatırsa bizi yolda
Bir de yolumuzu kaybedersek ne yaparız sonra?"

Laura taş kesildi, fark edince
"Gelin alın, gelin alın" diyen
Cinlerin sesini sadece
Kız kardeşinin duyduğunu.
Yoksa o lezzetli meyvelerden alamayacak mıydı artık?
Sağırlaşıp körleşecek de
Bulamayacak mıydı artık o sulak çimenlikleri?
Hayat ağacı kökünden kurumuştu:
Acılı yüreğinin derinlerinden bir kelime dahi söylemedi;
Boşluğa baktığında göremeyince bir şey,
Testisinden sular damlatarak eve yürümeye başladı;
Uzanıp yattı yatağına
Gıkı çıkmadı Lizzie uyuyana kadar;
Sonra kalktı bastıramadığı bir arzuyla,
Dişlerini gıcırdattı kaldı diye hevesi kursağında
Ve ağladı kalbi parçalanırcasına.

Günler geceler boyunca
Yolları boşuna gözledi Laura
Artan acının keyifsiz sessizliğinde.
Bir daha duyamadı seslerini cinlerin
"Gelin alın, gelin alın," diyen;
Bir daha göremedi
Koyakta meyve satan cinleri:
Öğle güneşi tepede parladığında
Ak düştü saçlarına ve döküldü;
Eşsiz dolunay nasıl yitirir çabucak parlaklığını
Ve sönüp giderse ateşi,
O da öyle eriyip gitti.

Bir gün hatırladı çekirdeğini,
Dikti onu güneye bakan duvarın dibine;
Gözyaşlarıyla suladı, kök salsın diye,
Bir filiz versin diye bekledi,
Ama hiçbir şey çıkmadı,

Göremedi çekirdek güneşi,
Hissedemedi üzerine yağan yağmur damlalarını:
Çökük gözlerle ve kurumuş ağızla
Kavunları düşledi, bir gezgin
Nasıl ılgın görür çöl kurağında,
Yaprağa bürünmüş ağaç gölgeleriyle kuz, serin
Ve giderek yanarsa susuzluktan kumlu meltemde iyiden.

Süpürmez oldu evi,
Ne tavukları yemledi ne de inekleri,
Bal getirmez oldu, pasta yapmadı,
Dereden su getirmedi:
Öylece oturdu ocağın köşesinde
Ve bir lokmacık olsun yemedi.

Dayanamıyordu yumuşak kalpli Lizzie
Seyretmeye kız kardeşinin içini yiyen derdi
Ve deva olamadığı için onun derdine.
Sabah akşam duydu
Cinlerin bağırışlarını:
"Gelin alın taze meyvelerimizden,
Gelin alın, gelin alın:"—
Derenin kenarında, koyak boyunca,
Duydu çağrılarını,
Ayak seslerini cinlerin,
Zavallı Laura'nın duyamadığı;
Meyve almak istedi onu teselli edeyim diye,
Ne var ki bir korku düştü yüreğine,
Düşününce mezarında yatan Jeanie'yi,
Ölmese telli duvaklı gelin olacaktı şimdi;
Yazık, gelinlerin düşlediği mutluluk uğruna
Yatağa düşüp öldü
Hayatının baharında,
Kışın başlarında,
İlk kırağı parladığında,
Ayaz kış mevsiminin ilk karı düştüğünde.

Derken, Laura zayıfladı iyiden
Sanki Ölüm'ün kapısını çalıyordu:
Lizzie düşünmedi sonunu
Dedi, ya herrü ya merrü,
Kesesine bir gümüş para koydu,
Öptü Laura'yı, katırtırnaklı fundalıktan geçti
Akşam vakti, dereye gelince durdu:
Ve hayatında ilk kez
Etrafı dinlemeye koyuldu.

Cinler gülmeye başladı
Görünce onun bakındığını:
Sekerek geldiler yanına,
Uçarak, koşarak, sıçrayarak,
Pofurdayarak, soluyarak,
Gevrek kahkahalarla, el çırparak, horoz gibi öterek,
Gıdaklayarak, hindi gibi bağırarak,
Suratlarını buruşturup, ekşiterek,
Hava basmak,
Dudak bükerek,
Suratını çarpıtarak,
Kedi gibi kimi, kimi sıçan gibi,
Alaca porsuk ya da vombat gibi,
Acele eden bir salyangoz gibi,
Papağan ya da ıslıkkuşu gibi bağırarak,
Paldır küldür, haldır huldur,
Saksağanlar gibi gaklayarak,
Kumrular gibi kanat çırparak,
Balıklar gibi süzülerek—
Kucaklayıp sarmaladılar onu,
Sıkıp okşadılar,
Uzattılar tepsilerini,
Küfelerini, tabaklarını:
"Elmalarımıza bir bakıver,
Kan kırmızı, bal gibi,

Dokun hele kirazlarımıza bir,
Isır şeftalilerimizden,
Ağaç kavunlarımızdan, hurmalarımızdan,
Nadir üzümlerimizden,
Güneşte olgunlaşmış
Armutlarımızdan,
Sapları üstünde eriklerimizden,
Koparıp em,
Narlarımızdan, incirlerimizden."—

"Iyi efendiler" dedi Lizzie,
Hatırlayarak Jeanie'yi:
"Bolca verin meyvelerinizden, çekinmeyin, haydi:"—
Fırlattı onlara parasını,
Tutup açtı önlüğünü.
"Yoo, gel otur bizimle,
Teşrif et bizi, konuğumuz ol,"
Diye yanıtladılar sırıtarak:
"Daha yeni başlıyor şölenimiz.
Gece daha pek taze,
Ilık hava ve parlıyor çiyler,
Uyku yok yıldızlarla bezeli gökyüzü:
Öyle kolay alıp götürülmez
Bu meyveler;
Tazelikleri uçup gider yarı yarıya,
Kuruyuverir çiyleri,
Kaçar tatlarının yarısı.
Otur ye bizimle,
Konuğumuz ol,
Keyfine bak ve yanımızda kal."—
"Teşekkür ederim," dedi Lizzie, "ama
Bekleyenim var evde, tek başına:
Neyse, uzatmayalım lafı fazla,
Satmayacaksanız bol ve çeşitli
Meyvelerinizden bana,
Geri verin gümüş paramı

Size ücret olarak verdiğim."—
Kafalarını kaşımaya başladılar,
Artık kuyruk sallayıp mırıldanmıyorlardı,
Yüzlerini buruşturuyorlardı basbayağı,
Homurdanıp hırıldıyorlardı.
Bir tanesi, kibirli, dedi ona,
Bir diğeri, huysuz, görgüsüz;
Sesleri yükseldikçe yükseldi,
Sevimsizleşti bakışları.
Şaklatarak kuyruklarını
Yürüdüler üstüne, itelediler onu,
Dirsekleyip dürtüklediler,
Tırnaklarıyla tırmaladılar,
Havlayarak, miyavlayarak, tıslayarak, aşağılayarak,
Yırttılar elbisesini, kirlettiler çoraplarını,
Saçını başını çekiştirdiler,
Narin ayaklarına bastılar,
Ellerini tutup ağzına tıkıştırdılar
Yesin diye meyvelerini.
Beyazlar içinde ve sarı saçlarıyla dayandı Lizzie
Deredeki bir zambak gibi,—
Dalgaların amansızca dövdüğü
Mavi damarlı bir kaya gibi,—
Kükreyen fırtınalı denizde
Altın ışığını yayan
Yapayalnız bir fener gibi,—
Bal gibi tatlı tomurcuklarıyla
Meyveye durmuş bir portakal ağacı gibi,
Yaban arılarının taciz ettiği,—
Kubbe ve kulelerle bezeli
Muhteşem el değmemiş bir kasaba gibi,
Düştü düşecek, kuşatılmış bir donanma tarafından
Sancağını al aşağı etmeye göz koyan.

Bir söz vardır,
Zorla güzellik olmaz diye.
Cinler elini kolunu bağlayıp yakaladılar onu,
Dil döktüler, zorladılar,
Gözünü korkuttular, yalvardılar,
Tırmaladılar, sırtını morartana dek çimdiklediler,
Dövüp hırpaladılar, alay ettiler,
Tekmelediler ve yumrukladılar,
Gene de tek söz çıkmadı Lizzie'nin ağzından;
Bir kere olsun açmadı dudaklarını,
Ağzına meyve tıkıştırırlar diye:
Güldü içten içe hissedince bütün yüzüne
Bulaşan, gamzesinde biriken,
Oradan kesilmiş süt misali ürperen
Boynuna doğru akan şurubun damlalarını.
Sonunda pes etti zalimler
Onun direnişinden yorulup,
Geri verdiler parasını, tekmelediler meyvelerini,
Yerlere dağıldı her biri,
Geride ne sap kaldı, ne çekirdek, ne de filiz;

Kimileri yerin dibinde kayboldu,
Kimileri cup! diye düştü dereye
Halka ve kabarcıklar bırakarak geride,
Kimileri sessizce kayboluverdi esen yelde,
Diğerleri uzaklaştı gözden.

Lizzie devam etti yoluna,
Tatlı, ağrıyan bir sancıyla;
Bilemedi gece mi vakit, gündüz mü yoksa;
Dere kenarını tırmandı, katırtırnaklarının arasından yürüdü
Çalılığın arasından geçip dereciği aştı,
Şıngırdadığını duyuyordu
Cebinde hoplayan parasının,
O zıplayış tatlı bir ezgi gibi tatlı geliyordu kulağına.
Sanki bir cin alay eder gibi ya da ilençle
Ya da daha korkunç bir niyetle
Peşinden geliyormuş korkusuyla
Koştu da koştu:
Ama ardından gelen cin yoktu,
Korktuğu için de kaçmıyordu;
Onu koşturan merhametli yüreğiydi
O yürekti onu rüzgâr gibi eve koşturan, nefes nefese
Ve içten içe bir gülüşle.

"Laura," dedi bahçeye gelince,
"Özledin mi beni?
Gel de öp beni.
Aldırma yaralarıma,
Kucakla beni, öp beni, em sularımı
Cinlerden senin için çaldığım,
Cin meyve özünü, cin çiyini.
Ye beni, iç beni, sev beni;
Laura yararlan benden:
Senin için geçtim koyağı
Cin tacirlere karşı koydum ortaya canımı."

Laura fırladı sandalyesinden,
Savurdu kollarını havaya,
Tutup kavradı saçlarını:
"Lizzie, Lizzie, yoksa yedin mi
Benim uğruma yasak meyveleri?
Sönecek miymiş senin ışığın da benimki gibi,
Genç yaşta tükenecek miymişsin tıpkı benim gibi
Kurtarayım derken beni,
Sen de mi mahvolacakmışsın böyle,
Aç susuz, hasta, kaptırıp kendini cinlere?"—
Sarmaladı kız kardeşini,
Onu öptü, öptü, öptü:
Yeniden göz yaşları
Suladı kurumuş gözlerini,
Yağmur gibi yağarak
Uzun bir kuraklığın ardından;
Bir sıtmalı gibi titreyerek ve acıyla,
Öptü onu, öptü aç bir ağızla.

Yanmaya başladı dudakları,
Meyve suyunun tadı pelin gibi geldi diline,
Tiksindi katıldığı bu şölenden:
Bir meczup gibi sıçrayıp şarkılar söyledi,
Yırttı üstünü başını,
Ellerini acınacak telaşla oğuşturdu
Ve dövdü göğsünü.
Bukleleri dalgalanıyordu
Bir koşucunun son hızla taşıdığı meşale gibi,
Ya da koşan atların yeleleri,
Ya da dosdoğru güneşe doğru
Kanatlanan bir kartal gibi,
Ya da kafesinden kurtulan bir şey gibi,
Ya da hücum ettiğinde ordular dalgalanan bir bayrak gibi.

Ateş hızlı yayıldı ve çaldı kapısını kalbinin,
Orada tüten ateşle buluştu
Ve bastırdı o cılız alevi;
O bilinmeyen ıstıraptan tattı doyasıya:
Ne kadar da aptalcaydı seçmesi
Ruhunu yiyip bitiren o kederi.
Aklı başından gitti o ölüm kalım savaşında,
Depremin yerle bir ettiği kasabadaki
Gözetleme kulesi gibi,
Yıldırım çarpmış bir seren direği gibi,
Fırtınanın kökünden söküp
Uçurduğu bir ağaç gibi,
Denizin ortasına düşen
Köpüklü bir hortum gibi,
Yığılıp kaldı yere;
Tükendi zevk, tükendi o;
Olüm mü bu, yoksa hayat mı?

Olümden kurtulup dönmek bu hayata.
Lizzie başında durdu bütün gece boyunca,
Zayıflayan nabzının atışlarını saydı,
Nefesine baktı,
Dudaklarını ıslattı, yüzünü serinletti
Gözyaşlarıyla ve yelpazelerle:
Ama ilk kuşlar ötmeye başladığında saçaklarda,
Hasada gidenler koyulduğunda
Altın sarısı demetlerin serili olduğu tarlalarına,
Çiyle yıkanmış çimenler
Serin seher yelinde eğilince,
Ve doğan yeni günle taze tomurcuklar
Çanak gibi açınca deredeki nilüferlerini,
Laura kalktı sanki bir rüyadan uyanırcasına,
Masumca gülmeye başladı eskiden olduğu gibi,
Defalarca kucakladı Lizzie'yi;
Işıldayan buklelerinde bir ak bile kalmamıştı,
Tatlıydı nefesi mayıs ayı kadar
Ve dans ediyordu gözlerinde ışıklar.

Günler, haftalar, aylar, yıllar geçti,
İkisi de çoluk çocuğa karışmış
Kadınlardı şimdi;
Korku doluydu anne yürekleri,
Zorlu geçmişti kendi hayatları;
Laura küçükleri çağırıp
Gençliğinde başından geçenleri anlattı,
O bir daha geri gelmeyecek olan
O güzel günleri:
Perili koyağı anlattı onlara,
Meyve satan kötü niyetli, sinsi adamları,
Onların tadına doyum olmayan
Ancak insanın kanını zehirleyen meyvelerini
(Satılmaz böylesi hiçbir kasabada)
Anlattı onlara kız kardeşinin
Onu kurtarmak için nasıl hayatını tehlikeye attığını,
Ve nasıl elde ettiğini yakıcı panzehiri:
Sonra el ele verip küçük ellerle
Kenetlenmelerini söyledi onlara,
"Çünkü kız kardeş gibi yâr olmaz
İster sıcak olsun hava ister ayaz;
Zorlu yolda yüreklendirsin,
Yanlış yola sapmasın,
Destek olsun tökezlediğinde,
Ve ayaktayken güç versin diye."

ÖLÜMDEN SONRA

Perdeler yarı kapalıydı, yerler süpürülmüştü
Ve hasırla süslenmişti, doluydu tıka basa
Biberiye ve alıçla uzandığım yatağın üstü,
Pencere kafesinden sarmaşık gölgeleri tırmanıyordu.
Eğildi üzerime, uyuduğumu, duymayacağımı sanarak
Kendisini ama duydum işte şöyle dediğini:
"Zavallı çocuk, zavallı çocuk" ve tam dönünce sırtını
Derin bir sessizlik çöktü, anladım ağladığını.
Dokunmadı örtüye, ne de kaldırdı yüzümü gizleyen
Kıvrımı; ne de ellerimi aldı ellerinin arasına,
Ne de kabarttı başım için yumuşacık yastıkları:
Ben hayattayken sevmemişti beni ama acıdı bana
Ölüp gidince ben; bilmek ne kadar tatlı
Ben soğumuşken onun hâlâ sıcak olduğunu.

DOĞUM GÜNÜ

Şakıyan bir kuş gibidir kalbim
Yuvasını taze bir şıvgına kuran;
Bir elma ağacı gibidir kalbim
Dalları meyveyle yere eğilen;
Kalbim rengarenk bir tekne gibidir
Dingin denizlerde yol alan;
Kalbim bütün bunlardan daha mutludur,
Çünkü geri döndü bana sevgilim.

İpek ve kuş tüyünden bir sedir hazırlayın bana;
Süsleyin onu sincap kürkleri ve morlarla;
Üstüne güvercinler ve narlar işleyin,
Yüz gözlü tavuskuşları bir de;
Altın ve gümüş rengi üzümlerle bezeyin üstünü,
Yapraklar ve gümüşden zambaklarla;
Neden mi? Çünkü geldi sonunda
Hayatımın doğum günü, sevgilim geldi bana.

ŞARKI

Ben ölünce, sevdiceğim,
    Hüzünlü şarkılar söyleme ardımdan;
Güller dikme baş ucuma,
    Ya da koyu gölgeli bir selvi ağacı:
Yeşil çimenler olsun üstümde
    Yağmurla ve çiyle ıslanan;
Ve istersen, hatırla,
    İstersen unut.

Görmeyeceğim gölgeleri,
    Hissetmeyeceğim yağmuru;
Şarkısını duymayacağım
    Bülbülün, sanki acıyla söylediği:
Ne çöken ne kalkan alacakaranlıkta
    Düşler görürken,
Bakarsın hatırlarım,
    Bakarsın unuturum.

YOKUŞ YUKARI

Yol hep yokuş mudur tepeye doğru?
Evet, sonuna kadar.
Bir günlük yol koca bir gün sürer mi?
Sabahtan akşama kadar.

İyi de konaklayacak bir yer var mı akşamleyin?
Ağır, karanlık saatler gelince, bir çatı.
Aman kazara karanlıkta gözümden kaçmasın?
Imkanı yok kaçırmazsın o hanı.

Başka yolcular da çıkar mı geceleyin karşıma?
Daha önce yola çıkanlar.
Kapıyı çalmak gerekir mi ya da seslenmek acaba?
Bekletmezler seni kapıda naçar.

Yol yorgunu, bitkin varınca huzur bulur muyum orada?
Meşakkatten yana merak etme, bulacaksın yeterince.
Yeterli yatak olacak mı bana ve başkalarına?
Evet, bir yatak bulacak kim geldiyse.

KIŞ: SIRRIM BENİM

Ben mi söyleyecekmişim sırrımı? Yok daha neler:
Belki günün birinde, kim bilir?
Ama bugün değil; buz kesti hava, bir rüzgâr bir kar,
Sen de ne meraklıymışsın, insaf!
Duymak ister misin sırrımı? O zaman dinle:
Ama sırrım benim sırrımdır, söylemem kimselere.

Ya da sır mır yoktur belki de:
Diyelim sır falan yoktur ortada,
Eğleniyorumdur kendimce.
Bugün ayaz mı ayaz, acı mı acı hava;
Haliyle sarınmak istiyor insan bir şalla
Bir tül, bir manto ya da başka bir örtüye:
Her çalana açamam ya kapımı,
Ve bırak dalsın ıslık çalarak salona rüzgâr;
Gelsin, sarıp, tutsak alsın beni;
Gelsin tokatlaşın, afallatsın beni
Kat kat giysiler arasından ısırsın, çimdirsin beni.
Sıcak tutsun diye giyerim maskemi: hangi
Aklı başında insan tutup açar kapısını
Sibirya soğuğuna, rüzgâr yaksın diye canını?
Sen yakmaz mısın canımı? Iyi kalplisin, sağ ol,
Ama sınanmadan bende kalsın isterim o hakikat.

Görkemlidir bahar zamanı: gene de
Güvenmem kapıdan baktıran marta,
Kısa sağanakları gökkuşağıyla taçlanan nisana
Ya da mayıs ayına bile, hani kırağı çiçeklerini
Soldurur ya güneşsiz saatlerde.

Belki hareketsiz bir yaz günü—
Uykulu kuşların daha az şakıdığı,
Ve altın meyvenin aşırı olgunlaştığı—
Eğer çok güneşli değilse hava ya da bulutlu
Ve ılık rüzgâr ne hafifse ne de gürültülü,
Söyleyebilirim sırrımı işte belki o zaman
Ya da tahmin edersin sen.

The Prince's Progress and Other Poems (1866)

PRENSİN YOLCULUĞU

Bütün tatlı reçineler ve sular akana kadar,
Uçana kadar çiçekleri çiçeklerin,
Geçer gelir, gelir geçir uzun saatler,
    Bir uyuyor gelin, bir uyanıyor, sonra uyuyor yeniden,
Beklerken gelişi yavaş olanı:—
        Ağlıyor gelin. Dinleyin!

"Daha ne kadar bekleyeceğim, sıcaklarda, kışta?"—
"Gelmesi gereken kudretli Prens gelene kadar yanıma"
(Aldı sözü kadınları), "aşılacak bir dağ var daha,
    Geçilecek bir ırmak. Uyu, tatlı rüyalar gör, uyu:
"Uyu" (dediler): "susturduk çanları,
        Yeğdir rüya görmek, ağlayıp sızlamaktansa."

Oturuyordu kudretli Prens dünyanın diğer ucundaki sarayında,
Üstüne minderlerin, halıların, kaykılmış rahatça,
Asası ve şapkası duruyordu hemen yanı başında.
    "Ne zaman yola çıkacaksın? Gelininin seni bekler, ey yiğidim."—
"Yeni çıktı dolunay; bunun için oyalandımsa da,
        Şimdi gerçekten başlıyor yolculuğum

"Ama deyiver ilkin, alınyazımın sesi,
Hayatının baharındaki duvaklı gelinim bekler mi
Aydınlıkta ya da karanlıkta beni,
    Gözler mi yolumu uykusunda ve uyanıkken?"—
"Efsunlanmış gibi bekler ak duvarlı odasında seni,
        Ve sabırlıdır, sensin tek neden.

"Baş ucunda zambaklar, gül goncaları büyür;
Soluyor zambaklar, savrulacak mı gül goncalar?
Büküyor boynunu gümüş rengi incecik zambaklar;
    Beslendikleri dere kurumuş, gün ışığı desen, görmezler;
Güneş doğsun, aksın derelerinde sular,
        Bak gör o zaman, nasıl çiçeklenip serpilecekler.

"Ayak ucunda kırmızı ve ak haşhaşlar biter,
Yaz sıcağını bekler kan kırmızı olanlar,
Tüylü, biçimli tomurcuk kınlarında hapsolmuşlar naçar;
Ama genişliyor ak tomurcuklar, gün gelip patlayacaklar,
Açacaklar sarhoş eden ve tatlı ölüm kupalarını—
İlkin hangisi açacak tomurcuklarını?"

Derken yüzlerce sesten kederli bir feryat yayıldı göklere,
Ve gürledi yüzlerce neşeli ses esen yelde:
"Vakit kıt, hayat kısa" diye başladılar anlatmaya:
"Tatlıdır hayat, tatlıdır aşk, gününü gün et varken imkânın;
Tatlıdır aşk, bu fırsat kalmayabilir yarına;
Tatlıdır aşk, gününü gün et."

Yakarıp yalvaran utangaç şarkı erince sona,
Kalktı ayağa Prens, heyecandan kızarmış bir yüzle,
Silkinip ayaklandı gayretle, geçmek için harekete
Gücünün verdiği hazla;
Kararlılıkta zayıf da olsa, gücü kuvveti yerinde,
Sonunda karar verdi yola çıkmaya.

Düştü yollara eserken seher yeli,
Salınan ekinliklerin arasından geçti,
Var mıdır Prensler arasında böylesi—
Tarlakuşunun türküsüne eşlik ederek:—
Alacaktı gelinini koynuna, adı gibi emindi
Çökmeden ortalığa karanlık.

Ayağına tezdi Prens ve öylesine tatlıydı gülümseyişi,
Bir sütçü kız gördü kapı önünde oyalanan
Yere koydu kız kovasını ve bir soluk dinlendi;
Saçları dalgalı, al dudaklı, beyaz tenli;
En az bir mil kadar yol alan Prens,
Susayıverdi görünce tazeyi.

"Taze sütünden bir yudum ver bana."—
Gülerek dedi kız, "Elbette buyrun."
Kaldırıp kovayı Prens içti taze sütten kana kana;
Sonra silip ipek gibi siyah kıvırcık sakalını:
"Buzağılamış en beyaz inekten
Sağmışsındır eminim bu sütü."

Süt müydü, kaymak mıydı yoksa?
Bir kız mıydı karşısındaki, kötü bir düş mü yoksa?
Başladı gözleri ışıldayıp parlamaya;
Devam edecekti yoluna, velâkin kalakaldı;
Yemyeşildi gözleri bakınca içlerine:
Dedi kız, "isterim ücretimi."

"Sana altından bir mücevher vereyim."—
"Olmaz; ağırdır altın ve buz gibi soğuk."—
"Öyleyse, al sana kadifeden bir boyunluk,
Yaban ellerde işlenmiş, güzelliğine güzellik katsın diye."—
"İnce mendilimi dolarım boynuma, apak
Daha iyi, neme gerek kadife."—

"Aman, fiyatını söyle o zaman, uzatma."—
Güldü Kız, "Nafile, dünyaları versen bana;
Bir gün boyunca yanı başımda,
Oturacaksın şu elma ağacının altına
Sonra salıveririm seni, tutmam fazla,
Gidersin istediğin diyara."

Prens istemiyordu kalmayı, ne de kızın gönlünü kırmayı,
Biraz sırtını çevirdi, sonra döndü gerisin geri:
Nezaketen de olsa geri duramazdı
Yerine getirmekten ettiği soylu yemini;
Hem ötelerde fırtınalı gökyüzü kararıyordu
Ve gösteriyordu yavaştan ateşli çatalını.

Uzandı elma ağacının gölgesine boylu boyunca,
Yatıp neşeyle sohbet etti kızla,
Akıl almaz örgüler yaptı kız saçlarına
    Kıvırdı beliklerini yılankavi burgularla, göz kamaştıran
Ve ne yaptı etti, salmadı onu
        Bir gün bir gece boyunca koynundan.

Gece son nefesini verip de gün doğunca,
Baykuş ara verince ağırbaşlı oyununa,
Ve yarasa sarkıtınca bedenini çekilip kuytuya,
    Geldi şarkısı ardıçkuşuyla karatavuğun,
Gökyüzü çıkarıp kaba kumaştan gri elbisesini
        Kuşandı sedeflerini ardından.

Papatyalar başlarını kaldırıp bakındılar orada burada,
Nereye baksan çayır çimen, dağ taş papatya;
Şen şakrak bir tarlakuşu kanatlandı havaya,
    Açarak güneşe doğru göğsünü;
Yerleşiverdi güzelim ay sessizce
        Batıda gökyüzüne, ta uzaklarda.

"Haydi kalk, kalk, kalk," dedi berrak cümbüşüyle
Bekçi tarlakuşu: "Beni iyi dinle, hey, dinle!
Unutma yüce amacını, uç hedefine.
    Kalk hadi, ey uyuşuk, vakit sabah oldu,
Karanlık çökmüş ve hâlâ uyuyorsan sen
        Bir sabah daha beklersin."

"Haydi, kalk, haydi," dedi üzüntülü neşeli sesler:
"İşte böyle yatar boylu boyunca kesilince ağaçlar.
Gevşesin seni tutan bağlar, ey uykucu, iyi değildir
    Dönüp durduğun tatlı uykunun sonu.
Bu gevşeklik gitsin başından, bu bezginlik de nedir
        Uzak dursun uyuşukluk senden."

Derken koyuldu yola. Otlar azaldı,
Bir uğursuzluk vardı kararan havada,
Yosunlar bile rengini yitirdi, kıtlaştı,
Bodurdu gördüğü papatyalar;
Ardında kalan topraklar çırılçıplaktı,
Önündeyse çorak mı çoraktı kırlar.

Bir diyar ki her tarafı uçurum ve yarık
Her iki yanında da yalçın bir karanlık:
Bir yerden su damlasa, aktığı oluk
Kararıyordu baştan sona pastan;
Taşa bassan ya da bilemedin kuma
Çın çın ötüyordu zemin.

Hayat belirtisi olmayan bir yer, sevimsiz mi sevimsiz,
Ne bir hayvan ini ne bir kuş yuvası, ıssız:
Kumda akrepler geziniyordu yalnız,
Demir gibi kara ya da boz pas renginde;
Sırf kayalık, nereye baksan, amansız
Her yanda zırhlı akrepler nöbette.

Ne hayat ne ölüm diyarı,
Ne bir insan izi var ortada ne de eseri,
Bir Allah'ın kulu yok ölü ya da diri;
Kuş uçmaz kervan geçmez bir viran,
Boşuna ararsın burada bir insan,
Ne gelen var, ne giden.

Patlayan eski bir volkan
Karartmıştı yarıp yerin kabuğunu anlaşılan;
Kanırtıp yarmıştı kaynayan
Arzın merkezinin üstündeki tozu,
Fırlatıp yığmıştı aşağılardan gelen
Dev ateş kütlesinin patlamasıyla.

Ezelden beri insan ayağı değmemiş bir yer,
Nazik bir Prens için can sıkıcı bir diyar;
Durup dikkatle süzdü Prens kendisine pusu kuran
Ve yüreğine korku salan bu ıssız yerin
Bitimsiz, dolambaçlı, kasvetli
Köşesini bucağını.

Çıkıntılı kayaların ve gün ışığının ancak
Yarıya kadar girebildiği dipsiz çukurların arasında
Bakındı bin pişman sağa sola
Ve söylendi keyfi kaçarak:
"Acımasız, kaderimin ağlarını ören Tanrılar
Talihim açık olsa da."

Gündüz dönünce geceye, karardı ortalık
Oyle bir gece ki ne tam karanlık ne de aydınlık.
Yolu sağa kıvrılıyordu durmadan,
O da yürüdü de yürüdü
Ta ki bir gece bir ışık görene kadar
İçini huzursuzlukla kaplayan.

Esneyen bir mağara ağzından parlıyordu ışık,
Bir mezardan bakan öfkeli bir göz gibi.
Bir Allah'ın kulu yok, ara da bulasın
Yürüyen yolcuyu içeri buyur edecek:
Ev sahibi ister bir köylü, ister bir serseri olsun
Çaresiz, Prens şansını deneyecek.

Süzüldü oyalanmadan içeriye,
Yürüyerek el yordamıyla dikkatlice,
Yaklaştı mağara ateşinin harlandığı yere:—
İki büklüm bir adamcağız, yaşlı mı yaşlı,
Dikmişti gözlerini kaynayan bir kazana,
Bir dert dünyasında.

Sıskaydı ihtiyar, bir adem müsveddesi
Eğri büğrü parmakları kirli mi kirli,
Kupkuruydu cildi, kanca burnu dersen kemikli,
Zangır zangır, tuhaf da bir titremesi vardı;
Yarı kapalı gözlerinden belliydi,
Fazla görmediği gün ışığını.

Bakındı Prens etrafına, ne de olsa yabancısıydı buraların,
Bakındı ama soruverdi sorusunu sakin sakin:
"Yorgun bir yolcu için var mıdır bir yatağın,
Ey yaşlı baba, burada, sığınağında?
Çünkü kalacak ne bir han var bu diyarda
Ne de gidilecek bir yol kolayca."

Çevirdi başını konuşmak için, dinlemek değildi niyeti;
Uğuldadı yaşlı ses bir delikten çıkar gibi.
(Titreyen bir ciyaklama gibiydi sesi):
"Çalışırsan bir ücret karşılığında, olur elbette:
Benden istediğin varsa bir şey, tabii ki
Hak etmelisin onu alın terinle.

"Gün yüzü görmeden mahkûm olmuşum
Tam yüzüncü yılım burada,
Uyku nedir bilmem, tutarım ocağı harda,
İksirim tuttu mu yoksa bozuldu mu telaşıyla:
Ab-ı Hayat bu, bak, kaynıyor kazanda,
Gel gör ki bir eksiği var onun da.

"Eğer niyetliysen burada kalmaya,
Haydi, al şu yerdeki körüğü bakalım —
Çok ağır geliyor artık ellerime, ihtiyarlamışım—
Haydi eline beline kuvvet, körükle:
Bolca kırmızı buhar çıkınca bir taşım
Bil ki kaynamıştır karışım yeterince.

"O zaman neyim varsa senin;
Canımı veririm sana eğer istersen.
Bir ayağım da çukurda sayılır zaten,
İşte bu yüzden ben içeceğim ilk yudumu:
Ama senin olsun gerisi, kurtarırsın
Kimi istersen onun hayatını."

Prens, "Tamam" dedi, anlaştılar böylece.
Reçineli odunla besledi ateşi ilk önce,
Sonra umutla asıldı körüğün kollarına gayretle;
Geçiriyordu içinden: "Yaşayacağız sevdiceğimle ben.
Ne çıkar birazcık geciksem de,
Affecedecektir o beni."

Kazan başladı fokurdamaya, kaynamaya,
Yaşlı adam yağ karıştırdı ve ıtırlı otlar suya,
Başladı üç dişli bir çatalla karıştırmaya
Altın, gümüş ve altın telden yapılma,
Bir tutam işlenmemiş toprak serpeledi karışıma,
Besledi ateşin altını odunla

Dumanlar su gibi beyaz çıkıyordu hâlâ;
Gün akşama erdi, gece güne;
Kıt aklının düşünemediği birşey eksikti nedense:
Zayıf gözünün göremediği
Hayat ıskalayabilirdi, ama yoktu çare,
Günü gelince alacaktı Ölüm kendisini.

Derken, doldu yüz yıl, vakit geldi çattı
Hayat ipliği kesildi ve görüldü hesabı.
Bir katır gibi inatla dursa ne fayda,
Ölüm hemen kavrayıverdi eski, yıpranmış parçayı
Ağzı mühürlüymüşçesine ayakta karıştırırken ilacı
Yakalayıverdi kolayca onu.

Sonunda aksi ihtiyar çekti cartayı.
Ölü eli kaydı, suya daldı ölü parmağı
Yuvarlanınca ölü adam kazandan içeri,—
İşte o anda gül gibi kıpkırmızı oluverdi buhar,
Titreşti, sarmalayıverdi
Yaşlı ölü kafayı derhal.

İşte bulunmuştu son muhteviyat
(Yanılmadıysa ihtiyar ya da uydurmadıysa şayet).
Hemencecik kalktı yerinden Prens, fırlattı bir yana
Dur durak bilmeden şişirdiği körükleri,
Baktı iyice ölmüş mü diye ev sahibi,
Sonra da doldurdu bir ufak şişeyi.

"Bir gece dinleneyim," diye düşündü Prens, "Sonra,
Gün doğumuyla tez elden koyulurum yola:
Sabah oldu mu kalkıp düşerim yola,
Yağmurmuş, fırtınaymış dinlemem.
Bu hayat iksirini içeriz doya doya
Alınca gelinimi koynuma."

Böylece kaldı ölü adam mezarında,
Yurt edindiği mağarasında;
Kalakaldı oracıkta, şaşkın mıydı bir serseri mi yoksa
Ya da düpedüz aradığını bulamayan bir garip mi:
Prens ise can atıyordu dışarıda
Uzanıp yerde uyumaya

"Uyanıksa eğer Gelin, söyleyin uyusun;
Ne de olsa sarptır yol, uyusun, haber edin:
Onundur uyku kim elde ederse onu kolayca,
Uyur, uyanır, derken uyur yeniden.
Kim ki eker tarlayı, gün gelir biçer,
Eksin tohumu gün geçirmeden.

"Nadide bir bahçe gülü açınca oracıkta,
Varsın açsın, solsun sonra da, bilmezse hiç kimse:
Ama biri öğrenirse ne zaman açtığını onun,
Açtığını gülünü, sonra da solduğunu,
Eğer biterse bahçesinde bir ısırganotu
Derer gül niyetine ısırganotunu."

Uykusunda duydu ona gelen çağrıyı,
Kulaklarına hıçkırık olup doldu, yankılandı.
Derken uykulu bir sancıyla uyandı,
Yavaşça kalktı ayağa,
Dönüp baktı dışarıya, yeşil dalların salındığı,
Geç de olsa ayaklandı.

Geride bırakmıştı o kara diyarı,
Görmeyecekti bir daha o kasvetli toprakları.
Bir düzlük uzanıyordu önünde çiçekli, bağlı
Güzelim gün yeniden doğduğunda:
Sıkıca elinde tutuyordu Ab-ı Hayatı,
Ve devam etti yoluna.

Söğütlerin arasından tuttu yolunu,
Gördü hayretle yalıçapkınının yuvasını,
Hasat sonrası tarlaların yeşile büründüğünü,
Bir de kahverengi tarla faresinin koşturmasını,
Aradı derin bir dere yıkanmak için
Ah bir de yoldaşı olsa keşke.

Yoktu tepelerde bir allahın kulu,
Koyakta in cin top oynuyordu;
Her taraf yemyeşildi, yeni bir şey yoktu.
Ah, bir genç kız olsaydı şimdi, en azından
Sürahiyi taşıtmak için, icabında tadına bakmak,
Ve keyfini sürmek için şölenin.

Sallanarak yürüdü, hazır dünden şaşırmaya yönünü;
Huzursuz mu huzursuz, tembel tembel yürüdü.
Derken akak bir kıvrıma geldi,
    Derin ırmak yalayıp süpürüyordu kıyıları;
Sular taşıyordu tepelerden aşağı—
        Her taraf su, tufandı her taraf.

Su, su şu dört yan,
Sel, patlayan, fokurdayan, guruldayan,
Tepelerden akan çığ gibi karın ardından,–
    Guruldayan, fokurdayan, dönenen çırpınırcasına,
Bir o yana bir bu yana taşan, savrulan,—
        Yüzmeliydi Prens canını seviyorsa.

Nereye? Hangi tarafa— gözleri karardı
Baş döndüren burgaçtan— nereye yüzsündü?
Gürleyen çavlandan kulakları sağırlaştı;
    Kırbaç gibi inen sağanakta boğuluyordu az kalsın:
Hayat tatlı mı tatlı, mezar dersen ürkütücü—
        Nereye gitsindi?—Nerelere gitsin?

Bir ışık parladı, bir ses geldi su kenarından:
"Bu tarafa—kıyı bu tarafta, bu taraftan!"
Boğulmaktan kurtaracak gibi kavramıştı ilaç şişesin;
    İpi bir tutuyor eliyle, bir kaçırıyordu;
Ayakları kayıyordu kaygan kumda:
        Hayat var mı?—Umut var mı?

Kurtulmuştu, ama, ne nabzı kalmıştı, ne nefesi—
Kurtulmuştu kıl payı ölümün yutuşundan;
Uzanmıştı boylu boyunca gölgesine bir söğütün —
    Uzanmıştı kabarık, yumuşacık çimenlerin üstüne.
(Ah, gel gör ki miskindir Damat, Ey Gelin!
        Yazık değil mi senin canım gençliğine!)

Sevecen eller uğraşıyordu büyük bir özenle,
Sevecen diller fısıldaşıp ötüşüyordu adeta:
"Ben ellerini ovayım"—"Dur, ben de—"
"Sen de başını kaldır, yana yatır saçlarını."
(Gülebilir çoğu buna, ama biri var ki yeridir dövünse:
Uyu sen, uyu, Gelin.)

Prens'e bir güzel hizmet ettiler, baktılar:
Biri dağınık saçlarındaki çamurları temizledi;
Diğer ikisi ellerini ovaladılar adam akıllı;
Bir tanesi de tuttu Prens'in kaykılmış başını:
Ta ki o açana kadar gözlerini
Ve birleşene kadar bakışları.

Ah o gölgelikteki aya benzer yüz,
Hafif bir dokunuş ve tatlı bir lütuf,
Ve dedi o büyüleyen sevecen ses:
"Kurtuldun işte denize akan bu sulardan—
Burgaçlı yollardan devrilen buz gibi sulardan—
Güvendesin benim yanımda."

Tepelerinde kuşlar birbirleriyle fısıldaşıyordu,
Etrafta ise oynaşıyordu bir koyun sürüsü:
"Güvendesin bizimle"— diye devam etti diğerleri—
"Güvendesin bizimle güzel arkadaş, saygıdeğer efendi:
Elbet daha güzel olur herşey, değil mi,
Biraz daha kalırsan bizimle."

Ölçüp biçseydi herşeyi doğruca,
Bir adam sayılırdı kuşkusuz, ama:
Genç bir erkek ne yaparsa, öyle yaptı o da,
İşten güçten bahsetti ve zorluğundan işinin—
Yarın çalışırsın, doldurursun testini sonra
Şimdi akarken gürül gürül sular.

Akıp gitti, akıp gitti birer birer
Bir sürü saat, başından sonuna kadar,
Son saat de geçene kadar bir sürü saat,
    Kala kala bir saat kaldı geriye—
Zarı atılan bir saat,
        O saat de geçti zaten.

Geldiği gibi gitti—sonsuza kadar gitti—
Gitti, dönüşü olmayan bir nehir misali—
Gitti, hayat dolu bir canın ölüme gidişi gibi —
    Gitti, bitişi gibi bir senenin sonu gelince—
Yarın, bugün, dün, yok ki bir yenisi—
        Gitti gider, gelir mi bir daha geriye?

Gelip çattı yolculuk günü sonunda,
Söylenecek son sözler için son fırsat,
Uzaklardan, gaipten gelen çığlıklarla —
    Azarlayan, ağlaşan sözlerle uzaktan yankıyan
Sanki bir tehlike borusu gibi öterek;
        Ve buyurdular şöyle:

"Hayat var mı?— söndü sönecek lamba;
Umut var mı?— kaldı gözlerimiz yollarda:
Uzun zaman önce verilen vaat, ne fayda
    O eski vaat, tutulmadı.
Yaşıyor mu?—ölüyor mu yoksa?— derin uykularda
        Ne kadar çok da göz yaşı döktü ağladı.

"Yaşıyor mu?— ölüyor mu yoksa?— soluyor sanki
Kuruyarak can veren bir zambak gibi,
Susuzluktan son nefesini veren bir kuş gibi,
    Dayağı olmadığından yıkılan güzel bir asma dalı **gibi,**
Sahibinin 'bugün baltayla keselim gitsin' dediği
        Bir ağaç gibi."

Zehir gibi içine işleyince bu sözler, nasıl dursun
Prens, koyuldu uzun yoluna yeniden.
Aşıp derenin daraldığı bir geçitten
    Tırmanıverdi dik olsa da karşıdaki tümseği,
Ve ant içti dişini sıkıp çokça yol almaya
        Akşam olup uykuya dalmadan.

Karşısına bir dağ çıktı, kocaman
Etekleri vadiye kadar uzanan,
Zirvesinden kar hiç kaybolmayan,
    Başında bulutlardan bir harmaniye,
Ve yaban keçilerinin bile
        Tırmanamayacağı bir patika.

Ama güçlüydü, kararlıydı yolunda gitmeye:
Biri onu durduracak olsa,
Serde gençlik var, delikanlı ya,
    Karşı koyardı gözünü budaktan ayırmadan,
Bir yakaladımı bırakmazdı öyle kolayca.
        Geliyor işte yiğidin, Ey Gelin.

Çıktı keçinin bile tırmanamayacağı yerlere,
Kartalın kanatlarını gerdiği yükseklere,
Aştı yüceleri, bitmediği bir otun bile,
    Öyle ki güneş dahi ısıtamazdı oradaki ayazı,—
Bir yalazın kavraması gibi odunu,
        Tırmandı yalçın kayaları.

Kıraç, kara bir yarığa geldi sonra,
Ta ki kartallar yorulana kadar ardısıra,
Kalmıştı bulutlar gerisinde,
    Ta ki geçene kadar en son zirveyi.
Sonra düştü güçten, kaldı soluk soluğa;
        Sonunda durup biraz dinlendi.

Önünde bir vadi uzanıyordu
Şarabın, yağın ve ekmeğin yüzü gülüyordu
Ağaçları tatlı meyvelerle doluydu,
    Birbirleriyle oynaşıyordu kuşlar,
Işıl ışıl mücevher ve altın kaynıyordu
        Nereye uzatsan elini.

Dağ yamacının ortalarında
(Genişti yeşil bayırdaki patika)
Duruyordu bir ev, lâyık soylu hanımlara
    Yapılmıştı güzel kıvılcımlar saçan opalden,
Öyle bir saray ki o güne kadar
        Rüyasında görmüştür ancak

Kırılmıştı eski cesareti,
Bir kurt düşmüştü içine şimdi,
Şüphe yiyordu içini ve kalıyordu yolundan geri:
    Çok mu geç artık vakit? Batıyor mu ne yoksa gün?
Açar mı acep gül ona kıpkırmızı yüreğini,
        Sunar mı yüreğini saran özünü?

Başının üstünde peyda oldu bir orman,
Kırmızı gül dallarından, kah kızaran kah kar misali yağan,
Kapalı goncalardan, açan goncalardan,
    Yapraklar, yosunlar ve gül dikenlerinden bir de;
Titredi parmakları gülü koparırken,
        Ve düştü şebnem damlaları gülden yere.

Birazcık cesaret! Ab-ı hayat işe yarayabilir
Bir kadının kalbini kazanmasında:
Varsın çatsın kaşlarını, düzeltilebilir
    Sevgililer arasındaki küçük anlaşmazlıklar:
Aceleyle sarf edilmiş sözler
        Bıçak gibi kesip bölecek değil ya aşkı.

Göz alabildiğine uzanıyordu muhteşem ülke,
Çiyle besleniyor, serinliyordu rayihalı rüzgârlarla:
Azıcık daha çabalasa, tamam, adımını atıverse
Varacaktı kapısının eşiğine, alacaktı mükafatını;
Sonra gelsin zevk-ü sefa,
Sevgili Gelin'ine kavuşacaktı.

Yavaşlayan adımları durdu kapının önünde—
Uyuyor mudur yoksa uyanık mı?—geç sayılır vakit de—
Uyuyor mudur şimdi yoksa bekliyor mudur, gözü yollarda?
Bekledi, hem de çok uzun bekledi,
Dalgın bakarken altın pencere kafesinin ardında
Sabırlı bir şarkıyla dilinde.

Açın altın kapılarını sarayın iyicene,
Damat geliyor vaad edilen Gelin'ine;
Çekin altın işlemeli perdeleri,
Görsünler birbirlerinin yüzlerini,
Gelin utangaçlığıyla, Damat gururuyla—
Gün akşam oluyor neredeyse.

Gün erdi, vakit akşam oldu işte.
Kapıdan çıkan şey de ne öyle?
Örtülü suratı, bir tek ayakları görünür sade?
Soluğu kesiliyor Damat'ın görünce geleni;
Gelin görülmüyor, göremez mi onu kimse
Damat Ölüm dışında.

Yüzü peçeli insanlar sessizce
Taşıyorlar onu yüzermişçesine havada;
Baharat ve mürrüsafi kokuyor her yer,
Gelin şarkısı ki yankıyor bir isimle;
Gelin şarkısı yükseliyor iyice
Meşalelerin alevinden bile yükseğe:

"Geçti aşkın zamanı, neşenin zamanı geçti,
Çok geç artık, çok geç! Elveda!
Çok oyalandın yolda,
Boşa harcadın zamanını kapıda:
Öldü gitti büyülenmiş güvercin
Kavuşamadan sevdiğine konduğu dalında;
Kulesindeki büyülenmiş prenses
Uyudu, öldü sonra altın pencere kafesinin ardında;
Sen bekletirken onu
Hasret çekiyordu kalbi nasıl da.

"On sene evvel, beş sene evvel,
Bir sene evvel,
Ah, gelseydin o zaman bile
Geç de olsa birazcık;
Görürdün onun yaşayan yüzünü
Ama şimdi, bilemeyeceksin o yüzü:
Akmaya başlardı donan çeşme,
Patlardı tomurcuklar,
Ilık güney meltemi canlanır da
Erirdi yavaştan karlar.

"Yatarken yatağında, güzel mi?
Güzeldi zamanında;
Krallara eş olacak bir kraliçe,
Altın tozuyla saçında.
Buklelerine haşhaşlar takılı,
Beyaz haşhaşlar yaraşır ona;
Bir tül takmalı kapatmak için yüzünü
Ve oraya kazınan noksanı:
Yoksa giderildi mi açlığı,
Erdi mi dertleri sona?

"Ne bir gülümseme gördük yüzünde
Ne de bir keyifsizlik ifadesi;
Yatağı hiç bu kadar yumuşak gelmemişti ona
Kabartılsa da yastığındaki kuş tüyleri;
Pek aldırmazdı ne giydiğine,
Gecelik, çiçeklerden bir halka ya da entari;
Bize kalsa, hiç de huzurlu değildi
Tacının altındaki beyaz alnı,
Ki zamanla ağardı
Güzelim kumral perçemleri.

"Düşünmeden konuştuğunu duymadık hiç:
Tatlıydı dili,
Yükseltse de sesini
İncitici olmazdı asla:
Kalbi hiç hızlanmazdı gürültü
Ve patırtısında sokağın
Telaş yoktu ellerinde,
Ayaklarında telaş yoktu;
Olmadı hiçbir sevinç yanında, çevresinde.
Koşarak önünde eğileceği

"Dün yakmalıydın ağıtlarını ona,
Dövmeliydin dizlerini onun yatağında:
Bugün ağlamışsın faydası var mı
Öldü artık o diye?
Bak, onu seven bizler ağlaşmıyoruz bugün,
Taçlandırıyoruz başını onun.
Yetsin bizim serptiğimiz haşhaşlar,
Senin güllerin fazla kırmızı:
Bu haşhaşlar, sanma ki sana,
Toplanıp serpilsin onun üstüne."

NELER VERMEZDİM!

Neler vermezdim içimi ısıtan gerçek bir kalp uğruna,
Ne yapsam buz kesen, taştan bu kalp yerine;
Sert, soğuk ve küçük, kalplerin en kötüsü.

Keşke gelseler, neler vermezdim kelimeler uğruna
Ama hissizleşti sefalet içindeki ruhum:
Ey neşeli dostlarım, gidin yolunuza, yok diyecek bir sözüm.

Neler vermezdim gülücükler değil yakan gözyaşları uğruna,
Yıkasın yeter ki alnımdaki kara yazıyı, çözsün yılların buzunu
Temizlesin içimde kök salan lekeyi ve paklasın yeniden beni.

L.E.L

"Yanıyordu kalbi birazcık sevgi için."

Aşağıda gülerim, şakalaşıp eğlenirim herkesle:
Ama üst kattaki ıssız odamda
Sessizce dönerim duvara yüzümü;
Kalbim yanıyor birazcık sevgi için.
Hoş, eridi kışın buzu
Eşleşiyor birbiriyle kuşlar,
Ve yeşeriyor yapraklar, ne de olsa geldi bahar.

Neme gerek benim, gelse de bahar,
Yuvam yok, oysa yuvalarla dolu koru:
Yazık bana, yazık yalnız yaşayan kalbime,
Birazcık sevgi için yanmış kalbime.
Ah, güneşin altında doğuyor
Altın renkli derecikler akıyor ve çağıldıyor
Zambaklar açıyor, ne de olsa geldi bahar.

Herkesin sevgilisi var, ben hariç, bir seveni herkesin.
Aşkla ve neşeyle çarpıyor sıcacık, dopdolu kalpleri:
Oyunun mutlu kısımlarını oynayanlar, bilemezler bu yüzden
Kalbim yanıyor birazcık sevgi için.
Arı kovanları dolup taşıyor
Ve tavşanlar yeni tüylerine bürünüyor,
Dünyayı kıpır kıpır yapan baharda.

İpeklere bürünüp mücevherler takınıyorum
Süsleniyorum eşli kumrular gibi
Övüyorlar tüylerimi kabartışımı ama gören yok
Kalbim yanıyor birazcık sevgi için.
Filizliyor yeşil lavantalar
Gülhatmi ve mür
Ne de olsa geldi bahar, yürüdü köklere sular.

Görür yüce azizler hakikati belki,
Belki de anlar birkaç melek geçerlerken,
Ve acıyla haykırırlar birbirlerine
"Kalbi yanıyor birazcık sevgi için."
Doğurur başkaları
Ve neşeyle oynaşıp şarkılar söylerler,
Bahar uyandırdığında dünyayı, sarıp beslediğinde onu.

Gel gör, ne diyor bir aziz: "Dikkate kullan tırpanını;"
Gel gör, ne diyor bir melek: "Bekle, göreceksin sonunda
Hakikatin üstün geldiğini, asıl hayatın ölümden sonra başladığını,
Ey sen, birazcık sevgi için kalbi kırılan.
İşte o zaman dolduracak sevgi çevreni,
Ve sevgi tamam edecek eksiğini,
Yeni bir bahar, yeni bir cennet doğurunca ve arındırınca dünyayı."

Sing-Song: A Nursery Rhyme Book (1872)

Bebeğimin bir anası var bir de babası,
Ne kadar şanslı bir bebek!
Ne anası var ne babası,
Bu dediğim bir başkası
Vah zavallı bebek!

•

Hep yağmur yağsa, hiç güneş açmasa,
Ebemkuşağı sarmalamaz ki tepeleri;
Hep güneşli olsa hava, hiç yağmur yağmasa,
Olmazdı zaten ebemkuşağı.

•

Nedir ağır olan? deniz kumuyla hüzün:
Nedir kısa olan? bugünle yarın:
Nedir kırılgan olan? bahar tomurcuklarıyla gençlik:
Nedir derin olan? Okyanusla gerçek.

Balıklarlar açarsa şemsiyelerini
Atıştırınca yağmur damlaları
Kertenkeleler hemen el atar şemsiyelerine
Korumak için güneşten kendilerini.

Bir tanesinin başı var gözü yok,
Bir tanesinin gözü var yok başı:
Çabalarsan bulursun cevabı;
Bu kadarını söyleyince artık,
Gelir ipin ucuna cevabın yarısı.

Benim küçük bir kocam var
O da denizlere açıldı,
Gemisinin etrafında fısıldayan rüzgâr
Gelir kapıma kadar.

Etrafımda iç çeken rüzgâr
Yeniden ona varır;
Ben de giderdim onun yanına
Hafif olsaydım rüzgâr kadar.

•

Ay Dede, Ay Dede, çevirmişsin boynuzlarını doğuya
Parılda, büyü;
Ay Dede, Ay Dede, çevirmişsin boynuzlarını batıya
Küçül de, uyu.

A Pageant and Other Poems (1881)

MONNA İNNOMİNATA:
SONELER SONESİ

"Altissimo poeta cotanto amante"[1] tarafından ölümsüz kılınan Beatrice; birincisi kadar ünlü olmasa da yine büyük bir şair tarafından yüceltilen Laura, sıradışı bir onurun sıradışı cezasını çektiler ve allanmış pullanmış, ancak (benim kanaatim bu yöndedir) herhangi bir cazibeden yoksun olarak bizlere kadar ulaştılar.

Bu dünyaca meşhur kadın kahramanlardan önce de tanınmamış bir sürü şair tarafından uğruna şiirler yazılan isimsiz bir sürü hanımefendi— "donne innominate"— vardı; Katoliklerin, Albingese'lerin ve Troubadour'ların ortaya çıkmasına yol açan bu ülkede ve dönemde, sevgilisinin şiirsel yeteneğini paylaşan birçok kadın olduğunu tahayyül etmek işten bile değildir— elbette, aralarındaki sınır her ikisi tarafından kutsal kabul edilse de, bu sınır karşılıklı sevgilerini karşılıklı saygıyla uyumsuz hale getirmiyordu.

Eğer bu kadınlardan biri kendi adına konuşmuş olsaydı, bize ulaşan tasvir, o kadar asil olmasa da sadık arkadaşı tarafından çizilenden bile daha sevimli olurdu. Ya da günümüzün ve ülkemizin Büyük Şaire'si mutlu değil de mutsuz olsaydı, bize "Portekiz Soneleri" yerine fantezilerden değil duygulardan örülmüş, Beatrice ve Laura'nın yanında bir yer edinmeyi hak edecek benzersiz bir "donna innominata" miras bırakırdı.

1 İlahi Komedya'nın yazarı Dante (ç.n).

2.

"Era già l'ora che volge il desio."—DANTE.
"Ricorro al tempo ch'io vi vidi prima."—PETRARCA.

Hatırlayabilsem keşke, o ilk günü,
İlk saati, hani benle göz göze geldiğin o ilk ânı,
Nasıldı hava, kapalı mıydı, yoksa güneşli mi,
Umurumda değildi yaz mıydı mevsimlerden yoksa kış mı;
Kalmamış hafızamda, bu yüzden silinip gitti,
Kördüm göremeyecek kadar önümü ya da yarınımı,
Geçmiştim kendimden, fark edemedim ağacımın çiçeklenişini
Meğer kaç bahar çiçeksiz hasret kalacakmış tomurcuklarına.
Bir hatırlayabilsem, ah o benzersiz günü!
Oysa durup seyrettim gelip geçişini
İz bırakmadan geride, eski karların eriyen suyu gibi;
Pek de önemli görünmüyordu, meğer değerliymiş ne kadar;
Keşke hatırlayabilsem o dokunuşu,
Elinin elime değişini—Ah, nereden bilebilirdim ki!

3

O ombre vane, fuor che ne l'aspetto! (Dante)
Immaginata guida la conduce. (Petrarca)

Ne zaman rüyama girsen uyanıveriyorum: Ah, diyorum
    Rüya görmeye devam etsem uyanmadan ve sürse uykum biteviye;
    Ne de görsem sevgili yoldaşımın kaybolduğunu ortadan,
Yazın bitişiyle uçup gitmesi gibi yaz kuşlarının.
Mutlu rüyalarda durursun tam karşımda,
    Utanırım yeniden bitkin, keyifsiz uyanınca;
    En güneşli günlerden bile parlak gülüşün
Mutlu rüyalarda gündüze çevirir gecemi.
İşte böylece yalnızca rüyalarda birlikte oluruz,
    İşte böylece alıp veririz
        Alıp verenleri varlıklı kılan inancı;
    Eğer uyumak daha tatlıysa uyanmaktan
        Ölmek kesin daha da tatlıdır yaşamaktan,
Güneşin altında yeni hiçbir şey olmasa da.

4.

"Poca favilla gran famma seconda."—DANTE.
"Ogni altra cosa, ogni pensier va fore,
E sol ivi con voi rimansi amore."—PETRARCA.

İlk seven bendim: Ama sonradan senin aşkın
Aşıp benimkini, öyle yüce bir türkü tutturdu ki
Boğdu dostane ezgilerini benim güvercinimin.
Kim daha borçlu diğerine? Uzundu benim aşkım,
Ve senin aşkın bir an daha parlak gibiydi sanki;
Sevdim ve bildim seni, sen de tarttın beni
Ve sevdin beni bütün yanlarımla, iyi ve kötü —
Hayır, haksızlık olur ikimize de ölçüp biçmek.
Çünkü aşk nedir bilmez "senin" ya da "benim" sözünü
Ayrı olunca "sen" ve "ben" gerçek aşkın geliverir sonu,
Çünkü biri her ikisidir, ikisi de bir bütün olmuştur aşkta:
Yer yoktur sonsuz aşkta "senin olmayan benim" sözüne;
Bu hususta aynı güçteyiz ve aynı çaptayız ikimiz de,
Bu aşkın bir bütün yaptığı, sen de, ben de.

Amerika'da basılan Poems *(1882, 1888)*
adlı kitaba sonradan eklenenler

"ERKEĞİN CAN YOLDAŞI"

Erkeğin zevki uğruna yaratıldı kadın;
Büyüle, ey kadın, korkma sakın!
Gündüz onun gölgesi, gece ay ışığı
Bunun için yaratıldı kadın.

Kudreti zaafla örtülüdür;
Gizler gücünü silik uysallık;
Erkeği o dizginler, onu da erkek dizginler.

Dünyada savunucusu hakikatin, doğrunun
Kasvette umut, tehlikede yardım olsun,
Sevecen ve sadık, al yanaklı ve beyaz tenli,
Yaratıldı böyle kadın.

Verses (1893)

"İYİ ÇOBAN"

Ey Ayağı kanayan Çoban,
İyi Çoban o yalvaran Sesinle,
Ne ararsın dolaşarak tepeden tepeye?
Tatlıydı düzlüklerin çimeni
Tatlı tatlı melerdi neşeyle kuzuların,
Gönüllerince yiyip içerek.
Değer mi ki o bir tanesini aramaya
Duruken doksan dokuzu?

Nasıl durdurayım kanayan Ayağımı,
Nasıl dindireyim yalvaran Sesimi?
Ölümü göze alıp tepelere tırmandım,
Ödü, pelini bal belledim,
O yüzüncüsü filizlendirir diye Sevincimi
Sevgi adına, hüsniyet adına.
Oncağızımı ararım, çünkü oradadır
Benim doksan dokuzum.

"Mutlu ol Benimle"

Kuzucuk, kim kaybetti seni?—
Ben kendim, başka biri değil—
Kuzucuk, kim buldu seni?—
İsa, Çoban, Kardeş.
Ey, Tanrım, ne işler açtım başına!
Hâlâ ister misin beni?—
Hâlâ sarmalar kollarım seni,
Hâlâ yükseklere kaldırırım seni,
Yakın ederim kendime seni!

YAYINLANMAMIŞ ŞİİRLER

Kırılgandır Verilen Sözler

Sözler verme bana,
    Böylece söz vermem ben de:
İkimiz de özgür kalırız öyle ya,
    Asla aldatmadan, asla bağlı kalmadan diğerine:
Varsın atılmadan kalsın zar avucumuzda,
    İstediğinde gelirsin, gidersin isteğinde:
Nerden bilebilirim senin geçmişini,
    Ya sen benim geçmişimi nerden bilesin?

Sıcak olan sen, kim bilir belki de daha sıcaktın
    Bir zamanlar bir başkasına:
Soğuk olan ben belki de bir ara güneş ışığını
    Görmüşümdür, hissetmişimdir iliklerimde:
Kim gösterecek bize tüm bunların
    Çok ama çok önce olduğunu?
Görüntü silinir gider camdan
    Ve yarım kalır bakılan fal.

Eğer söz versen, kahrolursun belki de
    Yeniden kaybettiğin özgürlüğünden:
Ben söz versem, eminim
    Kıvranırım kırmak için o prangayı.
Bir zamanlardaki gibi arkadaş olalım,
    Ne fazla, ne de eksik ama:
Niceleri rahat eder aza kanaat getirerek
    Aşırılıktan mahvolmaktansa.